

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д.і.н., професор _____ О.О. Нестуля
«12» січня 2016 р.

ПРОГРАМА
фахових вступних випробувань

для вступу на навчання
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізація «Фінанси і кредит»

Рекомендовано до затвердження

на засіданні приймальної комісії

протокол № 1 від 12.01.2016 р.

Відповідальний секретар

приймальної комісії

_____ О. С. Куцевол

Упорядники: Буцька О.Ю., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Сидоренко-Мельник Г.М., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Фисун І.В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Яріш О.В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.
Галагуз Г.М., старший викладач кафедри фінансів та банківської справи

Рецензенти: Михайлова Н. В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.;
Тимошенко О. В., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н.

Розглянуто на засіданні кафедри фінансів та банківської справи «24» грудня 2015 р. протокол № 6
Зав. кафедри _____ С.Б. Єгоричева

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Перелік питань, що виносяться на вступне випробування.....	5
Критерії оцінювання.....	8
Список рекомендованої літератури.....	9

Пояснювальна записка

Освітньо-професійною програмою підготовки спеціаліста зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (спеціалізація «Фінанси і кредит») передбачається співбесіда з випускниками освітнього ступеня бакалавр з напрямку підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» при вступі на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста.

Перелік питань для проведення усного екзамену базується на навчальному матеріалі фундаментальних та спеціальних дисциплін.

Мета фахових вступних випробувань. Вступ на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста полягає у визначенні рівня підготовленості вступників, які бажають навчатись у Полтавському університеті економіки і торгівлі за фахом «Фінанси, банківська справа та страхування».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми спеціаліста абітурієнти повинні мати базову вищу освіту та здібності до володіння знаннями, уміннями і навичками в галузі природничо-наукових, загальноекономічних та спеціально-економічних наук.

Характеристика змісту програми. Програма фахових вступних випробувань спирається на освітньо-кваліфікаційну програму підготовки бакалавра з напрямку підготовки «Фінанси і кредит» та одночасно відбиває вимоги до студентів рівня підготовки спеціаліста, визначених у галузевих стандартах вищої освіти даних освітньо-кваліфікаційних рівнів.

Порядок проведення фахових вступних випробувань визначається Положенням про приймальну комісію ПУЕТ та Положенням про предметні екзаменаційні та фахові атестаційні комісії з проведення вступних випробувань.

Перелік питань, що виносяться на вступне випробування

Навчальна дисципліна «Податкова система»

1. Сутність податків та їх призначення.
2. Функції податків та їх практична реалізація.
3. Принципи побудови податкової системи.
4. Класифікація податків.
5. Сутність податкової політики та її зв'язок з податковою системою.
6. Сутність, зміст та напрями податкової роботи.
7. Державна фіскальна служба України: структура, завдання та функції.
8. Значення та завдання обліку платників податків.
9. Фінансові санкції за порушення податкового законодавства.
10. Порядок нарахування пені за прострочення податкових платежів.
11. Економічний зміст і призначення ПДВ.
12. Порядок визначення ПДВ до сплати в бюджет.
13. Акцизний податок та його роль у формуванні доходів бюджету.
14. Види підакцизних товарів і механізм побудови ставок акцизного податку.
15. Види мита, порядок його нарахування і сплати.
16. Економічна сутність податку на прибуток підприємств.
17. Сутність та призначення плати за землю.
18. Оподаткування доходів громадян.
19. Ресурсні платежі, порядок їх сплати.
20. Місцеві податки, збори, порядок їх стягнення.
21. Податкова звітність та терміни її подання.
22. Спрощена система оподаткування, порядок її застосування.

Навчальна дисципліна «Фінанси підприємств»

1. Сутність та призначення фінансів підприємств.
2. Функції та принципи організації фінансів підприємств.
3. Організація фінансової роботи та фінансової служби на підприємстві.
4. Фінансові ресурси та джерела їх формування.
5. Економічна характеристика і класифікація грошових потоків підприємств.
6. Сутність прибутку та його класифікація.
7. Рентабельність підприємства та показники, що її характеризують.
8. Механізм формування та розподілу чистого прибутку підприємства, його планування.
9. Система оподаткування підприємств.
10. Склад, структура і кругообіг основних засобів.
11. Амортизація і знос основних засобів.
12. Капітальні вкладення, їх класифікація та джерела фінансування.
13. Оборотні активи підприємств, їх склад та структура.
14. Показники ефективності використання оборотних активів.

15. Сутність та принципи організації грошових розрахунків.
16. Класифікація готівкових та безготівкових розрахунків, характеристика їх видів.
17. Розрахунково-платіжна дисципліна та санкції в системі грошових розрахунків.
18. Необхідність, сутність, форми та види кредиту.
19. Сутність та організація фінансового планування на підприємстві.
20. Сутність та інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства, показники.
21. Економічна сутність санації, порядок її проведення та фінансові джерела.
22. Економічна сутність банкрутства та його види.

Навчальна дисципліна «**Страховання**»

1. Порядок страхування особистого майна громадян
2. Сутність та необхідність здійснення особистого страхування
3. Види договорів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
4. Види страхових посередників та їх роль на страховому ринку
5. Види страхування життя, сутність та значення
6. Страхування майна, його види.
7. Необхідність сільськогосподарського страхування, його види
8. Порядок страхування автотранспортних засобів.
9. Складові доходів та витрат страховика
10. Перестраховання: форми та методи.
11. Організаційна будова страхового ринку України.
12. Страховий тариф: будова та порядок визначення складових
13. Страхування відповідальності: сутність та види.
14. Економічна сутність і необхідність обов'язкового медичного страхування, види добровільного медичного страхування
15. Економічна сутність, особливості і значення страхування від нещасних випадків, характеристика основних видів.
16. Поняття фінансової надійності страховика та її основні ознаки.
17. Принципи страхування
18. Класифікація страхування за формою проведення.

Навчальна дисципліна «**Бюджетна система**»

1. Бюджет держави як економічна категорія та як основний фінансовий план.
2. Бюджетна політика як складова фінансової та загальноекономічної політики держави. Порядок та суб'єкти її формування.
3. Характеристика основних напрямів сучасної бюджетної політики в Україні.

4. Взаємодія державного бюджету з іншими ланками фінансової системи і ланками підсистеми державних фінансів.
5. Поняття бюджетного устрою. Чинники, що визначають бюджетний устрій.
6. Поняття та принципи побудови бюджетної системи.
7. Засади розмежування доходів та видатків між окремими бюджетами. Форми взаємозв'язків між бюджетами.
8. Поняття та складові бюджетного процесу.
9. Міжбюджетні відносини та їх види.
10. Контроль за виконанням державного та місцевих бюджетів. Функції органів влади та управління у цій сфері.
11. Доходи бюджету як соціально-економічна категорія. Бюджетна класифікація доходів бюджету.
12. Характеристика методів формування бюджетних доходів. Джерела формування доходів бюджету.
13. Розмежування доходів між державним бюджетом та місцевими бюджетами.
14. Сутність видатків бюджету. Бюджетна класифікація видатків бюджету.
15. Бюджетне фінансування та його форми: кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, позики з бюджету, державні дотації.
16. Бюджетний дефіцит як чинник державного кредиту: поняття, причини виникнення .
17. Сутність кошторисного фінансування. Види кошторисів.
18. Особливості кошторисів закладів вищої освіти України.

Навчальна дисципліна «Фінансовий ринок»

1. Економічна сутність та функції фінансового ринку.
2. Моделі та інструментарій фінансового ринку
3. Класифікація фінансового ринку.
4. Напрями та форми державного регулювання фінансового ринку.
5. Види фінансового посередництва та категорії фінансових посередників.
6. Національна депозитарна система України: структура та функції.
7. Особливості функціонування інститутів спільного інвестування в Україні.
8. Роль і функції недержавних пенсійних фондів як фінансових посередників.
9. Методи зниження ризику на фінансовому ринку
10. Сутність та структура ринку цінних паперів.
11. Первинний ринок цінних паперів: його сутність і функції.
12. Вторинний ринок цінних паперів і його функції.
13. Інфраструктура ринку цінних паперів.
14. Лістинг. Вимоги до цінних паперів, що обертаються на фондових біржах України.
15. Поняття і класифікація біржових угод. Типи котирувань.

16. Поняття фондових індексів та методичні підходи до їх розрахунку.
17. Економічна сутність похідних цінних паперів.
18. Порівняльна характеристика форвардних, ф'ючерсних контрактів та опціонів.
19. Сутність та класифікація фінансових ризиків.
20. Поняття фондової біржі, її основні ознаки і функції.
21. Валютне регулювання і валютний контроль.
22. Суб'єкти та функції грошового ринку.
23. Структура міжнародного фінансового ринку.
24. Функції Міжнародного валютного фонду та його вплив на економіку України.

Критерії оцінювання знань

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 100-бальною шкалою. При цьому використовуються такі критерії:

90-100 (відмінно)	абітурієнт показав ґрунтовні і повні знання в галузі фінансів, вільне володіння термінологією, розуміння сутності фінансових понять, особливостей грошово-кредитних відносин, сучасних тенденцій бюджетної та податкової системи
82-89 (дуже добре)	абітурієнт показав знання в галузі фінансів, розуміння сутності фінансових понять, особливостей грошово-кредитних відносин, сучасних тенденцій бюджетної та податкової системи, але у відповідях допустив окремі несуттєві помилки або неточності
74-81 (добре)	абітурієнт надав правильні, але недостатньо обґрунтовані відповіді, в яких можуть бути окремі помилки або не чітке тлумачення фінансових термінів та понять
64-73 (задовільно-непогано)	абітурієнт надав в цілому правильні, але неповні відповіді, в яких допускаються суттєві помилки, незнання або нерозуміння окремих фінансових термінів
60-63 (задовільно достатньо)	абітурієнт має неповне знання програмного матеріалу, але отримані знання відповідають мінімальним критеріям оцінювання
0-59 (незадовільно)	абітурієнт дав неправильну відповідь, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури, ухилився від аргументації або взагалі не відповів.

Екзаменаційний білет містить 3 питання з основних розділів, приведених у Програмі.

Список рекомендованої літератури

1. Бюджетний Кодекс України [Електронний ресурс] : від 8 лип. 2010 р. №2456-VI : станом на 19 трав. 2011 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua). – Назва з екрана.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01. 2003 р. № 435-IV : станом на 03 січ. 2015 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 02.12.2010 р. № 2755-VI : станом на 01 січ. 2015 р. / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Про страхування [Електронний ресурс]: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР : станом на 12.12.2013 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006 р. №3480-IV: станом на 06.11.2014 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
6. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III: станом на 10.01.2015 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III: станом на 20.07.2014 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
8. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР станом на 26.10.2014 / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http:// zakon.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
9. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни] / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко – 3-тє вид., виправ. і доповн. – Київ : Знання-Прес, 2009. – 300 с.
10. Бюджетна система : навч. посібник / К. М. Владимиров, Л.О. Абсава, Л. В. Владимірова, Т.К. Мінза. – К. : Кондор, 2009. – 220 с.
11. Бюджетна система : підручник / В. М. Федосов, С. І. Юрій. – Київ : Центр учбової літератури ; Тернопіль : Економічна думка, 2012. – 871 с.
12. Гавриленко Н. В. Податкова система : навч. посібник / Н. В. Гавриленко. – Львів : Новий світ-2000, 2012. – 328 с.

13. Говорушко Т. А. Страхові послуги : навч. посібник / Т. А. Говорушко.– Київ : Центр учбової літ-ри, 2011.– 400 с.
14. Данілов О. Д. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях : навч. посібник / О. Д. Данілов, Т. В. Паєнтко – Київ : Центр учбової літ-ри, 2011. – 256 с.
15. Еш С.М. Фінансовий ринок: [навч. посібник] / С.М. Еш. - К. : Центр навчальної літератури , 2011. - 528 с.
16. Мединська Т.В. Податкова систем: навч. посібник / Т.В. Мединська, Н. І. Власюк. – 3-тє вид., переробл. та доповн. – Львів : Магнолія-2006 , 2012. – 424 с.
17. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук – Київ : Центр учбової літ-ри, 2013. – 504 с.
18. Педченко Н. С. Податкова система : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / Н. С. Педченко, О. Ю. Буцька. – Полтава : ПУЕТ, 2014 . – 130 с.
19. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посібник / В. О. Подольська, О. В. Яріш. – Київ : Центр навчальної літ-ри, 2007. – 488 с.
20. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств : підручник / Р. А. Слав'юк ; Національний банк України, Університет банківської справи. – Київ : УБС НБУ : Знання, 2010. – 550 с.
21. Фастовець А. А. Фінанси підприємств : навчально – методичний посібник для самостійного вивчення за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / А. А. Фастовець, І. В. Нартова – Полтава : ПУСКУ, 2007. – 121с.
22. Фінанси підприємств : підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.]; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 6-тє вид., переробл. та доповн. – Київ : Вид-во КНЕУ, 2013. – 519 с.
23. Фінанси підприємств : за модульною системою навчання : теоретично практичний посібник / В. П. Шило; С. Б. Ільїна; С. С. Доровська; В. В. Барабанова. – Київ : Професіонал , 2006. – 288 с.
24. Фінансовий ринок : [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни]. - [Електронний ресурс] / О.В. Яріш, Л.В. Гнипа-Черневецька. – ПУЕТ. -2011. –169 с. - Режим доступу: <http://www.lib.ucsu.org.ua>
25. Фисун І. В. Страхування : навч. посібник / І. В. Фисун, Г. М. Ярова. – Київ : Центр учбової літ-ри, 2011. – 232 с.
26. Шкварчук Л.О. Фінансовий ринок: [навч. посібник] / О.Л. Шкварчук. – К.: Знання, 2013. – 382 с.